

राजकीय वर्तुळात नाराजीचे वातावरण

अविनाश पाठक मतमोजणी १९ दिवस पुढे ढकलली गेल्यामुळे सर्व ठिकाणच्या ईव्हीएम मशीन स्ट्रुँग रूममध्ये बंद झालेल्या आहेत. आता त्या ठिकाणी उमेदवारांचे प्रतिनिधी पहारे देत असल्याचे दिसून येत आहेत. गोंदिया जिल्ह्यात काही ठिकाणी उमेदवारांचे प्रतिनिधी आणि शासकीय अधिकारी यांच्यात वादावादी झाल्याने राडे देखील झाल्याचे दिसून आले आहेत. नागपूर जिल्ह्यात राष्ट्रवादी काँग्रेसचे सलील देशमुख यांनी देखील या स्ट्रुँग रूमच्या सुरक्षेबद्दल प्रश्न उपस्थित केले आहेत. मतमोजणी होईपर्यंत असे प्रकार आता होतच राहणार आहेत. मात्र आता सर्वांचे लक्ष २१ डिसेंबरकडे लागलेले दिसून येत आहे. त्यादिवशी गुलाल कुणाचा हे निश्चित होणार आहे. महाराष्ट्रात नगर परिषद आणि नगरपंचायत निवडणुका जाहीर झाल्या. त्यात विदभातील ८० नगर परिषदा आणि २० नगरपंचायती यांची समावेश होता. त्यानुसार निवडणुकीची अधिसूचना जाहीर झाली. अर्ज भरले गेले अर्ज मागे घेण्याची तारीख उलटून सर्व उमेदवारांचे प्रचारही सुरू झाले. मुख्यमंत्री उपमुख्यमंत्री यांच्यासह राजकीय नेत्यांची विदर्भात वर्दळ सुरू झाली. एकूणच विदर्भातील राजकीय वातावरण चांगलेच तापायला सुरुवात झाली होती. मात्र अचानकच मतदानाला अवघे २ दिवस उरले असताना काही ठिकाणी या प्रचाराला ब्रेक लागला. विदर्भातील ७ नगर परिषदांमध्ये निवडणुकांना निवडणूक आयोगाने स्थगिती दिली. याशिवाय विविध नगर परिषदांमधील ५१ जागांवरील निवडणुकांना देखील स्थगिती देण्यात आली. स्थगिती मिळालेल्या नगर परिषदांमध्ये यवतमाळ, वाशिम, बाळापूर, देवळी, घुगुस, अंजनागव सुर्जी, आणि देऊळगाव राजा यांचा समावेश होता. तर रामटेकमध्ये १ सदस्य, नरखेडमध्ये २, कोंढाळी २, कामटी २, वर्धा २, पुलगाव २, हिंगणघाट ३, वणी १, दिग्नस ३, पांढरकवडा २, गोंदिया ३, गडचांदूर १, मूल १, बल्लारपूर १,वरोरा १, रिसोड २, दयापूर १, अचलपूर २ वरूड १, धारणी २ गडचिरोलीतील आरमोरी १, खामगाव ४, शेगाव २, जळगाव जामोद ३ आणि भंडारा २ अशा नगर परिषदांमध्ये सदस्यांच्या निवडणुकांना देखील स्थगिती देण्यात आली. या निर्णयामुळे संपूर्ण महाराष्ट्रात जशी राजकीय वतुळीत खळबळ उडाली, तशीच विदर्भातही सर्वत्र खळबळ उडाली. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी देखील निवडणूक आयोगाच्या या निर्णयावर नाराजी व्यक्त करत कोणत्या कायद्याच्या आधारे या निवडणुका स्थगित केल्या ते कळत नाही अशी शंका व्यक्त करत राज्य शासनातर्फे याबाबत निवडणूक आयोगाकडे याचिका दाखल केली जाईल असेही त्यांनी जाहीर केले. महसूल मंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे, विधानसभेतील काँग्रेसचे गटनेते विजय वडेट्टीवार, काँग्रेस नेते नाना पटोले, राष्ट्रवादीचे अनिल देशमुख यांच्यासह सर्व नेत्यांनी या निर्णयाचा निषेध नोंदवला आहे. उर्वरित नगर परिषदांमध्ये आणि नगरपंचायतींमध्ये उरल्याप्रमाणे २ डिसेंबरला मतदान पार पडले. काही किरकोळ घटना वगळता सर्वत्र मतदान शांततेत पार पडल्याची बातमी आहे. हे मतदान शांततेत पार पडत असतानाच मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात एका याचिकेवर सुनावणी सुरू होती. ही याचिका शकील अहमद अन्सारी, अश्विनी बुरडे आणि सचिन सुटे यांनी दाखल केली होती. राज्यातील ज्या ठिकाणच्या निवडणुका स्थगित केल्या असून त्या २० डिसेंबरला होणार आहेत, त्यांचे मतदान पार पडेपर्यंत उर्वरित निवडणुकांचे निकाल जाहीर केले जाऊ नयेत अशी याचिकाकर्त्यांची मागणी होती. न्यायमूर्ती अनिल किल्लोरे आणि रजनीश व्यास यांच्या खंडपीठाचे याचिकाकर्त्यांची मागणी मान्य करत महाराष्ट्रातील सर्व नगर परिषदा आणि नगरपंचायती येथे होणाऱ्या निवडणुकांची मतमोजणी २१ डिसेंबर रोजी करण्यात यावी आणि त्यानंतरच निकाल जाहीर करावे असे आदेश दिले. या दरम्यान एव्हिएट पोलचे निकाल देखील जाहीर करू नये असेही खंडपीठाने स्पष्ट केले आहे. या निकालामुळे देखील राजकीय वतुळीत चांगलीच खळबळ उडाली. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या निकालाबद्दल देखील नाराजी व्यक्त केली आहे. राज्य शासनाने याबाबत सर्वोच्च न्यायालयात अपील देखील दाखल केले असून हे वार्तापत्र लहीत असताना त्यावर सुनावणी होत असल्याची माहिती आहे. वार्तापत्र प्रसिद्ध होईल तेव्हा या प्रकरणात न्यायालयाचा काही निकालही आलेला असू शकतो. उच्च न्यायालयाच्या या निकालामुळे आता मतमोजणी १९ दिवस पुढे ढकलली गेली आहे. त्यामुळे सर्वांचेच ताबूत आता थंडावलेले दिसत आहेत. फक्त ज्या ठिकाणी मतदान होत आहे त्या ठिकाणी आता पुन्हा प्रचाराला सुरुवात झालेली दिसते आहे. या सर्व ठिकाणी उमेदवारांचा आतापर्यंत पैसा वेळ आणि मेहनत वाया गेली आहे. त्यामुळे या काळातील झालेला खर्च निवडणूक खर्चात जमा केला जाऊ नये अशी मागणीदेखील पुढे येते आहे. निवडणूक केंद्रांवर मतदान रद्द झाले होते, त्या ठिकाणच्या उमेदवारांना पूर्वी मिळालेले निवडणूक चिन्ह काढणार आहेत. मात्र, निवडणूक रद्द झाल्यामुळे वाढलेले निवडणूक खर्चाचे मयादेचे प्रस्ताव कोर्टाने नाकारले आहेत. निवडणूक प्रक्रियेत एकसंधता राहिल आणि पुढे ढकललेल्या निवडणुकांच्या परिणामावर कोणत्याही प्रकारचा प्रभाव पडणार नाही, असे सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. यामुळे आदर्श आचारसंहिता २० डिसेंबरपर्यंत लागू राहिल, असेही सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयामुळे प्रशासन आणि पोलीस यंत्रणेवर मोठा भार येणार आहे. ईव्हीएम आणि स्ट्रुँग रूम व्यवस्था, जवळपास २८० मतमोजणी केंद्रे आणि स्ट्रुँग रूम २१ डिसेंबरपर्यंत राखीव ठेवावी लागतील. ईव्हीएम सुरक्षिततेसाठी सलग पोलीस बंदोबस्त ठेवावा लागेल. नेमके याच दरम्यान नागपुरात विधिमंडळाचे हिवाळी अधिवेशन आहे. त्यामुळे विदर्भातील बराचसा पोलीस फौजफाटा नागपुरात व्यस्त राहणार आहे. परिणामी पोलीस यंत्रणेची अचानकी ससेहोलपट होणार हे स्पष्ट दिसते आहे. निवडणूक निर्णय अधिकारी आणि कर्मचारी यांना दररोज स्ट्रुँग रूमची पाहणी करून स्वाक्षरी करावी लागेल. या संपूर्ण प्रकरणांमुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांकडे लक्ष ठेवून असलेल्या मतदारांमध्येही संभ्रमाची स्थिती निर्माण झाली आहे. उमेदवारांनी महत्त्वाीमहिने केलेल्या प्रचारानंतर निकाल पुढे ढकलल्याने त्यांच्यातही नाराजीचे वातावरण आहे. या सर्व घडामोडींमुळे विदर्भात राजकीय वातावरण तापले असून २१ डिसेंबर रोजी जाहीर होणाऱ्या निकालांकडे आता सर्वांचे लक्ष लागले आहे.

तिन यांच्या भारत भेटीची आज जागतिक पातळीवर चर्चा होत असली तरी रशियाचे राष्ट्राध्यक्ष व्लादिमीर पुतिन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्यासोबत २३व्या भारत-रशिया वार्षिक शिखर परिषदेसाठी भारतात आले आहेत. रशिया-युक्रेन युद्धानंतर राष्ट्राध्यक्ष पुतिन यांचा हा पहिला दौरा आहे. राष्ट्राध्यक्ष पुतिन भारताच्या राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांचीही भेट घेतील. रशियाच्या राष्ट्राध्यक्षांसाठी भारताच्या राष्ट्रपती मेजवानीचे आयोजन करतील. रशियाचे राष्ट्राध्यक्ष पुतिन यापूर्वी २०२१ मध्ये भारत दौऱ्यावर आले होते. यावेळी त्यांनी २१व्या भारत-रशिया वार्षिक शिखर परिषदेला उपस्थिती लावली होती.

कोणत्याही बलाद्दय राष्ट्राचे प्रमुख आपल्या देशामध्ये भेटीस आल्यावर त्यांच्या कायाची, खासगी आयुष्याची, मालमत्तेची, राहणीमानाची प्रसिद्धी माध्यमांमध्ये चर्चा होणे स्वाभाविकच असते. कोणीही राष्ट्राध्यक्ष अथवा त्या त्या देशांचे पंतप्रधान भारत भेटीवर आल्यास आपल्या देशासोबत त्यांचे विविध क्षेत्रांतील गुंतवणुकीचे कारा होतात, उद्योगधंद्याची, शस्त्रांची देवाणघेवाण, खरेदीविक्री होते. पण, अन्य देशाचे राष्ट्राध्यक्ष व पंतप्रधान येणे व रशियाचे राष्ट्रपती आपल्या देशात येणे यात फरक आहे.

स्वातंत्र्य मिळाल्यापासून भारताचे आणि रशियाचे मित्रत्वाचे संबंध आहेत. सुबतेच्या तसेच पडझडीच्या काळातही दोन्ही देशांच्या मैत्रीमध्ये खंड पडलेला नाही. शेजारील राष्ट्र पाकिस्तान सातत्याने आपल्याला त्रास देत असताना, आपल्या कुरापती काढत असताना, आपल्या देशात दहशतवादी कारवायांना खतपाणी घालत असताना अमेरिकेने सातत्याने पाकिस्तानची पाठराखण केली आहे. त्यावेळी रशियाने आपल्यामार्गे उभे राहत खऱ्या मित्राची भूमिका जागतिक पातळीवर निभावली आहे. भारत-रशिया मैत्रीमुळेच अमेरिकेचा पूर्वीपासूनच तिळपापड झाला आहे. त्यातूनच अमेरिकेने आपल्यावर वाढीव आयात शुल्काचा(टॅरिफ) भुर्दंड लादलेला आहे. खनिज तेलाची खरेदी हे तर केवळ निमित्त आहे. भारतातील कंपन्या रशियाकडून तेलखरेदी करत असल्याचा प्रकराला अमेरिकेचा आक्षेप आहे. त्याबाबत अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प वेळेवेळी आकांडतांडवही करत भारतविरोधी संताप व्यक्त करत आहेत. आपल्या देशात आलेल्या परदेशातील

पुतिन भेटीतील ‘अर्थ’

पंतप्रधान, राजे, राष्ट्रपती, राष्ट्राध्यक्ष यांच्या सुरक्षेची जबाबदारी आपली असते. पण जागतिक पातळीवर वाढत चाललेली स्पर्धा, त्यातून निर्माण झालेली राजकीय वैर, भूभाग संपादनांची महत्वाकांक्षा, हद्दविस्तार करण्याची कार्यप्रणाली यातून राष्ट्रपती, पंतप्रधान यांच्या जीवाला धोका वाढलेला असतो. त्यामुळे अमेरिका, रशियासारख्या राष्ट्रांचे प्रमुख स्वतःसोबत आपली सुरक्षाही घेऊन फिरत असतात. त्यांचा आपल्या सुरक्षा व्यवस्थेवर विश्वास असतो. या दौऱ्यादरम्यान पुतिन त्यांच्या अधिकृत कारमधून प्रवास करत आहेत. रशियाचा राष्ट्राध्यक्षांसाठी असलेली अधिकृत सरकारी कार ह्यार्रिस सेनेट लिमोझिनह्म आहे. ही कार शस्त्रभेदी गोळ्या आणि ग्रेनेड हल्ल्यांना तोंड देऊ शकते. यात पंक्रर झाल्यावरही चालणारे टायर, आपत्कालीन दरवाजे आणि रशियाच्या फेडरल प्रोटेक्टिव्ह सर्व्हिसच्या मानकांनुसार बनवलेली सुरक्षा आहे. पुतिन यांच्या दौऱ्यावर अमेरिकेसह, युरोप, चीन आणि पाकिस्तान या देशांचे लक्ष आहे. कारण रशिया आणि भारतामध्ये जे कारार होतील, त्याचे दूरगामी परिणाम या देशांवर होऊ शकतात. म्हणून पुतिन यांचा भारत दौरा महत्त्वाचा आहे. दोन्ही देशांमध्ये क्रूड ऑइल करार, संरक्षण आणि मुक्त व्यापार करारावर (एफटीए) यासह विविध विषयांवर चर्चा होण्याची शक्यता आहे. पुतिन यांच्या या दौऱ्यात सर्वाधिक लक्ष संरक्षण करारावर असेल. दोन्ही देशांच्या नौदलांसाठी एकत्रितपणे युद्धनौका योजनांवर चर्चा होण्याची शक्यता आहे.

पाकिस्तानच्या अलीकडच्या काळात वाढत चाललेल्या कुरापती पाहता, पुतिन यांच्या दौऱ्यातील संरक्षण चर्चा हा सर्वाधिक लक्ष लागलेला भाग असेल, अशी अपेक्षा आहे. भारत अतिरिक्त एस-४०० हवाई

लढाव्यात, अशी अपेक्षा असते. त्यातही स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका असतील तर तिथं राजकीय पक्षपेक्षा स्थानिक आघाड्यांना महत्त्व येते. गावातील किंवा छोट्या शहरातील आपत्तीच व्यक्ती निवडणुकीला उभी राहते. त्यामुळे तिथे वैचारिक मतभेद असले तरी वैयक्तिक शत्रुत्व नसते. मागील काही निवडणुकांमध्ये हे चित्र बदललेले दिसले. राजकीय पक्षांचे कार्यकर्ते एकमेकांना भिडले होते, त्यांच्यात हाणामांया झाल्या, रिव्हॉल्वर काढण्यापर्यंत मजल गेली. हे महाराष्ट्राच्या राजकीय संस्कृतीला मुद्दाम शोभणारे नाही. मात्र, काही वर्षांमधील चित्र पाहिले तर विविध राजकीय पक्षांतील नेत्यांमधील संबंध दिवसेंदिवस ताणलेले आहेत.

जिथे राजकीय नेत्यांमधून विस्वस जात नाही, जे जाहीरपणे एकमेकांच्या उखाळ्यापाखाळ्या काढतात, जे जाहीर अरसंदीय शब्दांचा वापर करतात त्यांच्या कार्यकर्त्यांनी नेत्यांचा आदर्श डोळ्यासमोर ठेवल्यास कुणाला आश्चर्य वाटण्याचे फारसे कारण नाही. म्हणूनच नगरपंचायत आणि

नगरपरिषदांसाठी मतदान सुरू असताना अनेक ठिकाणी प्रतिस्पर्धी राजकीय पक्षांच्या कार्यकर्त्यांमध्ये हाणामारी झाली. राजकीय नेते एकमेकांवर चिखलफेक करत असतात. त्यामुळे आपला राजकीय आणि वैयक्तिक शत्रू कोण, हे आता कार्यकर्त्यांना समजू लागले आहे. मात्र, कधी कधी कट्टर राजकीय विरोधक त्यांची राजकीय गरज ओळखून एकत्र येतात, तेव्हा कार्यकर्त्यांना काय करावे सुचत नाही. याचीच जाणीव कार्यकर्ते ठेवत नाहीत. निवडणूक संपली की पुन्हा एकत्र यायचं आणि सर्वांनी मिळून विकासाला हातभार लावायचा, मतभेदाला तिलांजली द्यायची, हे एकायला-वाचायला आदर्श वाटत असले तरी प्रत्यक्षात उतरत नाही. कारण निवडणुकीच्या प्रचारात किंवा आधीही समोरची व्यक्ती राजकीय पक्ष म्हणून विरोधक आहे. मात्र, वैयक्तिक भांडण नाही, हे कुणी लक्षात घेत नाही. त्यातच अनेकांची निष्ठा पक्षाशी नसून

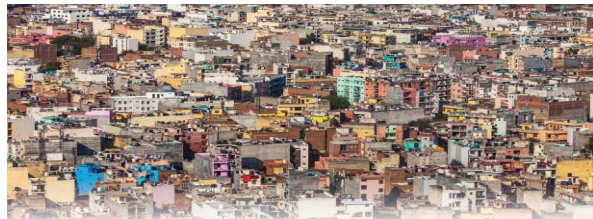
संरक्षण प्रणालीसह अनेक प्रलंबित खरेदी प्रक्रिया पुढे नेण्यास उल्लुक आहे. नागरी अनुऊर्जा हा आणखी एक विषय आहे, ज्यावर चर्चेची शक्यता आहे. पुतिन यांच्या या भेटीत दोन्ही देश एक नवीन पेमेंट प्रणाली तयार करण्यावर सहमत होऊ शकतात, ज्यामुळे व्यापार अखंडितपणे सुरू राहील. ऐतिहासिकदृष्ट्या, भारत हा रशियाच्या शस्त्रास्त्रांचा सर्वात मोठा खरेदीदार आहे आणि सुखोई-३० विमाने भारतीय हवाई दलाचा भाग आहे. या शिखर परिषदेत संरक्षण मंत्र्यांच्या महत्त्वपूर्ण हार्डवेअर खरेदीबाबतच्या चर्चाचा समावेश आहे. रशियाकडून ५ लाख ८५ हजार कोटी आयात, तर भारताची केवळ ४५ हजार कोटींची निर्यात आहे, या व्यापार असंतुलनामुळे औषधे आणि कृषी उत्पादनांच्या निर्यातीला चालना देण्याची गरज अधिक आहे. रशियाकडून तेल खरेदीमुळे भारतीय वस्तूंवर अमेरिकेने २५-५०% पर्यंत शुल्क लादले आहे. यामुळे भारत-अमेरिकेदरम्यान भू-राजकीय तणाव वाढला आहे. त्यामुळे नवीन करारांवर सावधगिरी बाळगण्याची शक्यता आहे. नागरी अनुऊर्जा आणि युरेशियन मुक्त व्यापार चर्चा यांसारख्या इतर मुद्द्यांवरही लक्ष केंद्रित केले जाईल. क्षेपणास्त्र घटक आणि लढाऊ विमानांच्या अपग्रेडेशनच्या संयुक्त उत्पादनावर लक्ष केंद्रित केले जाईल, ज्यामुळे भारताच्या आत्मनिर्भरतेच्या मोहिमेला बळ मिळेल. हिंदुस्तान एरोनॉटिक्स लिमिटेड विमानांचे उत्पादन करते, भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड इलेक्ट्रॉनिक्समध्ये आणि भारत डायनॅमिक्स लिमिटेड क्षेपणास्त्र निर्मितीमध्ये आघाडीवर आहे. या क्षेत्रात प्रगती झाल्यास बहुवर्षीय करारांची शक्यता निर्माण होऊ शकते, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांचे लक्ष निकालापूर्वीच या कंपन्यांकडे लागून आहे. भारत-रशिया मित्र राष्ट्र असली तरी एकमेकांना त्यांनी आजवर व्यापाराच्या माध्यमातून मदत केली आहे. या दौऱ्यात संरक्षण सहकार्यातीलतच व्यापार आणि ऊर्जा सुरक्षा यावर भर दिला जाईल. अत्याधुनिक शस्त्रास्त्रांसंदर्भातील घोषणांमुळे संरक्षण क्षेत्रातील सार्वजनिक उपक्रमांच्या शेअर्समध्ये तेजी दिसू शकते, अशी बाजार तज्ञांना अपेक्षा आहे. या भेटीमुळे उभय राष्ट्रांमधील संबंध वृद्धिंगत होतील, व्यापार वाढेल, भारत-रशियाविरोधी राष्ट्रांना या भेटीतून चपराक बसेल, अशी आशा बाळगण्यास हरकत नाही.

हृदयी श्रीराम!

आपने मन मोठे अजब

आहे. उन्हाळ्यात ते थंडीची वाट बघते आणि गारटून टाकणाऱ्या थंडीत ते 'आता उन्हे तावली पांजिजेत' म्हणत राहाते. बाहेरच्या 'प्रकृती' बाबत जसे मन अशा उड्या मारते तसे स्वतःच्या जीवनाविषयीही ते अशाच कोलांट्या मारते. अनुकूल तेच घडावे, असा वेडा अट्टहास ते करत राहते. जणजे यात्रा आहे, तर रस्ता कधी चढावा तर कधी उतरणीचा असणार! आहे तसे न स्वीकारता आपण तक्रारच करत राहू तर ही यात्रा निव्वळ वेतांग बनून जाईल. 'देविले अनंते तैसेची राहावे चिंती असो द्यावे समाधाने' हे संतवचन म्हणजे अकर्मण्यात नाही की पळवुटेपणा नाही. आहे ते आहे तसे पत्करून आपल्याला पाहिले तसे घडवता येणे, हाच पुरुषार्थ आहे.

प्रतिकूलतेतही चित्ताचे समाधान सांभाळणे जिव्हायनवादी नाही. खूप धैर्य लागते तेव्हाच हे शक्य होते. आपण देव मानणारे असू की देव न मानणारे असू, सदाचारी असू की दुराचारी असू... आपण तक्रारच करू तर जीवन कटकट होईल, हे नक्की! बाबा गोस्वामी शिक्सेना आमदार संतोष बांगर यांनी मतदान करताना आता मोबाईल फोन नेला आणि मोबाईलने मतदानाचे दृश्य शूट केले. शिवाय मतदानानंतर तिथेच घोषणा केली. मुख्यमंत्री फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री शिंदे यांच्या कानपिचक्यांनंतरही आमदार संजय गायकवाड यांनी माज्या मुलाची काय चूक झाली, असा सवाल केला. हे सर्व ताळंत्रत सुटल्याचे लक्षण आहे. ही परिस्थिती वेळीच बदलली नाही तर महाराष्ट्रात जंगलराज सुरू झाल्याचे चित्र लवकरच पाहायला मिळेल. अशा प्रकारांवर नियंत्रण आणण्यासाठी ज्येष्ठ राजकीय नेत्यांना आपल्या कनिष्ठ पादधिकाऱ्यांना शिस्त लागावी म्हणून पावले उचलावी लागतील. तसेच समाजातील बुद्धिजीवींनी पुढाकार घेऊन लोकशाहीला मारक असलेल्या अशा प्रकाराविरोधात चार शब्द सुनाण्याची गरज आहे. कारण आपण सगळे एकाच तळ्यातील मासे आहोत. पाण्याला विषबाधा झाली तर त्याचा फटका सगळ्यांनाच बसणार आहे.

शहरे महाग, जनता गरीब!

कैलास ठोळे आज आर्थिक अडचणींमुळे कुटुंबांना निव्वळ जगण्यासाठीही कर्ज घ्यावे लागत आहे. शहरी गरिबांचे जीवन नेहमीच अनिश्चित राहिले आहे; परंतु आता कनिष्ठ मध्यमवर्ग अडचणीत सापडत आहे. घरभाडे, किराणा सामान, शाळेची फी, वाहतूक आणि वैद्यकीय सेवा उत्पन्न यावरील वाढत्या खर्चामुळे पगारदार व्यक्तींनाही जगण्यासाठी कर्ज घ्यावे लागते. त्यामुळे राहणीमानावर होणारा खर्च हे भविष्यातील नाही, तर सध्याचे संकट आहे. लाखो लोक दैनंदिन जीवनात सततच्या आर्थिक तणावाचा सामना करत आहेत. भारतीय कुटुंबांना दीर्घकाळापासून सावध बचत करणारे मानले जात होते. ते विक्रमी पातळीवर कर्ज घेत आहेत. रिझर्व्ह बँकेच्या आर्थिक स्थिरता अहवालानुसार, भारतातील घरगुती कर्ज २०२४ च्या अखेरीस जीडीपीच्या ४२ टक्क्यांपर्यंत पोहोचण्याचा अंदाज आहे. २०१५ मध्ये हा आकडा सुमारे २६ टक्के होता. सरासरी दरडोई कर्ज फक्त दोन वर्षांमध्ये २३ टक्क्यांनी वाढले आहे. ते राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या दुप्पट दराने वाढले आहे. २०२३ मध्ये ३.९ लाख रुपयांवरून मार्च २०२५ मध्ये ४.८ लाख रुपयांपेक्षा अधिक झाले आहे. या कर्जांमध्ये अंदाजे ५५ टक्के रक्कम क्रेडिट कार्ड देयके, वैयक्तिक कर्जे, वाहन कर्जे आणि सोने कर्जे यांसारख्या अनिवासी किरकोळ कर्जांचा समावेश आहे, तर पारंपरिक गृह कर्जे एकूण घरगुती कर्जांच्या फक्त २९ टक्के आहेत. शिक्षण, गृहनिर्माण किंवा लहान व्यवसायांसाठी घेतलेले कर्ज भविष्यातील संपत्ती निर्माण करतात; परंतु उपभोगासाठी घेतलेले कर्ज उत्पादक नसते. कुटुंबे आपल्या उत्पन्नाचा जास्त भाग वैयक्तिक कर्जे आणि क्रेडिट कार्ड बिल भरण्यासाठी खर्च करत असल्याने अनेकांकडे बचत किंवा गुंतवणूक करण्यायोग्य पैसे शिल्लक राहत नाहीत. किराणा सामान, वीज बिल, शाळेची फी किंवा आरोग्यसेवा यासारख्या दैनंदिन खर्चासाठी कर्ज घेणाऱ्यांची संख्या वाढत आहे. शहरी राहणीमानाचा खर्च वाढत आहे आणि कर्ज या खर्चाचा सामना करण्याची यंत्रणा बनले आहे. आणखी एक चिंताजनक घटक म्हणजे घरगुती आर्थिक बचतीतील घट. सध्याची जीवनशैली टिकवून ठेवण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात कर्ज घेत असल्याने पगारदार तसेच तरुणांमध्ये बचतीचे प्रमाण कमी रहात आहे. एका 'आयआयटीयन'ने अलीकडेच 'एक्स'वर पोस्ट केले होते, की भारतात राहणीमानाचा खर्च वाढत आहे. अगदी लहान, टियर-३ शहरांमध्येही हे होत आहे. निम्न आणि मध्यम वर्ग कसे जमतील किंवा पुढील काही वर्षांमध्ये कसा टिकाव धरतील, असा प्रश्न आहे. अशा वेळी फक्त मूलभूत, पड्या, बाज्या आणि दैनंदिन जीवनावश्यक वस्तूंना माफ करू शकते. आपल्याकडे मूलभूत गरजेच्या काही बाबी फारच जास्त महाग वाटतात. हे संकट भारतातील एक प्रमुख राजकीय मुद्दा का नाही? सामान्य, कष्टकरी भारतीयांच्या दैनंदिन चिंता कोण समजून घेत आहे? प्रश्न अनेक आहेत, पण समाधानकारक उत्तर मिळत नाही. अलिकडेच न्यूरॉर्क शहरात, जोहरान महामार्गावरील महापौरपदाची निवडणूक जिंकले.

सत्तेत असलेले बहुतेक भारतीय राजकारणी टाळतात, तेच त्यांनी केले. त्यांनी या संकटावर प्रकाश टाकला. त्यांची मोहीम न्यूरॉर्कच्या कामगार वर्गाच्या भौतिक वास्तवांभोवती बांधली गेली होती. रिस्पर भाडे, सार्वत्रिक बालसंगोपन, मोफत सार्वजनिक बसेस, शहरात चालवल्या जाणाऱ्या किराणा दुकाने आणि श्रीमंतांवर जास्तकर या त्यांच्या मागण्या होत्या. ममदानींची अल्पसंख्य ही ओळख (भारतीय वंशाचा युगांडात जन्मलेला मुस्लिम) त्यांच्या मोहिमेच्या यशात एक महत्त्वाचा घटक होता. यामुळे मुस्लिम, दक्षिण आशियाई आणि स्थलांतरितांसारख्या कमी प्रतिनिधित्व असलेल्या गटांमधील मतदार एकत्र आले; परंतु २०२५च्या न्यूरॉर्क शहराच्या महापौरपदाच्या निवडणुकीमध्ये ते त्यांच्या विजयाचे एकमेव कारण नव्हते. ते जिंकले. कारण ते त्यांच्या मतदारांच्या आर्थिक दुःखाबद्दल बोलले आणि त्यांच्या योजनांची रूपरेषा स्पष्ट करणारा अर्जेंडा सादर केला. भारतात झालेली यासंदर्भातील चर्चा ममदानी यांच्या संबंधांवर आणि ओळखीवर केंद्रित आहे, तर राहणीमानाच्या खर्चाची धाडसी आणि स्पष्ट चर्चा त्यांच्या मोहिमेचा गाभा होती. भारताला ममदानींच्या सूत्राची नक्कल करण्याची गरज नाही. आपल्या शहरांची वेगळी ओळख असून स्वतःच्या मर्यादा आणि राजकीय संस्कृतीही आहेत. ममदानी आणि त्यांच्या निवडून येणाऱ्या मतदारांकडून आपल्याला प्रचारातील प्रामाणिकपणा शिकण्याची गरज आहे. त्यांनी कोणतेही टाळटाळ करणारे डावपेच वापरले नाहीत. त्यांनी अस्पष्ट आश्वासने दिली नाहीत. त्यांनी संकटाला तोंड दिले, संभाषण सुरू केले आणि निवार्हाच्या संकटाला राजकीय अर्जेड्याचा केंद्रबिंदू बनवले. भारताकडे याचाच अभ्याव दिसतो. आता ममदानींनाही अनेक आव्हानांना तोंड द्यावे लागेल. प्रचारापेक्षा शासन करणे अधिक कठीण असते. भारतीय शहरी राजकारण जे करण्यात अयशस्वी उरले आहे, ते त्यांनी आधीच केले आहे. त्यांनी राहणीमानाचा खर्च हा एक कायदेशीर, तातडीचा आणि मध्यवर्ती मुद्दा बनवला आहे. त्यांनी आर्थिक दुःख ही सार्वजनिक चिंता मानली, ते वैयक्तिक ओझे मानले नाही. याच सुमारास भारतात रिझर्व्ह बँकेने उघड केले आहे, की लहान कर्जदार दैनंदिन खर्च भागवण्यासाठी कर्ज घेत असताना मोठे कर्जदार कर्ज घेऊन मालमत्ता बांधत आहेत. मोठे कर्जदार विशेषतः घरांसाठी कर्ज घेत आहेत. या लोकांचा क्रेडिट स्कोअर ७२० च्या वर आहे, तर लहान कर्जदारांचा स्कोअर ७२० च्या खाली आहे. रिझर्व्ह बँकेने आपल्या आर्थिक स्थिरता अहवालात म्हटले आहे, की गेल्या तीन वर्षांमध्ये भारतीय घरगुती कर्ज वाढले आहे. हे प्रामुख्याने कर्जदारांच्या संख्येत सतत वाढ झाल्यामुळे आहे. जून २०२४ मध्ये भारतीय घरगुती कर्ज जीडीपीच्या ४२.९ टक्के होते. हे इतर उदयोन्मुख देशांपेक्षा लक्षणीयरीत्या कमी आहे. अहवालांनुसार, भारतात घेतलेल्या वैयक्तिक कजाचे मुख्य प्रकार म्हणजे वैयक्तिक कर्जे, क्रेडिट कार्ड, ग्राहकोपयोगी वस्तू, वाहने, शिक्षण, शेती यासाठी घेतलेले आणि गृहकर्ज. उच्च श्रेणीतील कर्जदारांमध्ये दरडोई कर्जात वाढ आणि मालमत्ता निमित्तीसाठी कजाचं वापर यामुळे आर्थिक स्थिरता वाढण्याची अपेक्षा आहे, मात्र सामान्यजनांच्या एका कजाची परतफेड न झाल्यास सर्व कर्ज एनपीए होऊ शकतात. वैयक्तिक कर्ज किंवा क्रेडिट कार्ड बिल परतफेड करण्यात अयशस्वी झालात तर गृहकर्ज किंवा कार कर्जेदेखील अडचणीत येऊ शकते. रिझर्व्ह बँकेच्या अहवालानुसार लहान कर्जदार थकबाकी दिला, तर बँका तोमच्या सर्व कर्जांना एनपीए मानू शकतात. बहुतेक थकबाकी वैयक्तिक कर्जे आणि क्रेडिट कार्डसारख्या असुरक्षित कर्जांमध्ये आहे. ज्यांनी या लहान कर्जांसह घरे किंवा कारसाठी मोठी कर्जे घेतली आहेत, त्यांना जास्त धोका आहे.आज चीनचे सार्वजनिक कर्जे १४० टक्के इतके संवेधिक आहे. जागतिक स्तरावर, २०२४ च्या ताल बिघडत नाही आणि प्रतिकूल तेही अनुकूल होऊन जाते. हृदयी राम धरायचा म्हणजे श्रीरामांचे गुण स्थापित करायचे. मर्यादांचे भान हेच श्रीरामस्मरण हे न विस्तरता कृतज्ञता, सत्यशीलता, करुणा हृदयात धारण करायची. गोस्वामीजी संगतात की गरल म्हणजे विषही सुधा म्हणजे अमृत होईल. रिपु मित्र होईल. समस्यांचा समुद्रही गोईल की 'खुश' इतका छोटो होईल की जो आपण सगळे ओलांडून जाऊ शकू.

पॅनकेक झटपट आणि चविष्ट

साहित्य :- २ वाटी मैदा किंवा गव्हाचे पीठ, ३ चमचे पिठीसाखर, १ चमचा बेकिंग पावडर, अर्धा चमचा बेकिंग सोडा, ३ चमचे तुप, १ ते दिड वाटी दूध. १ चमचा, व्हॅनिला एस्पॅस

कृती:- मैदा, पिठीसाखर, बेकिंग पावडर आणि बेकिंग सोडा, व्हॅनिला, मेल्टेड तुप हे सर्व साहित्य व्यवस्थित एकत्र करून घ्यावे. यानंतर यामध्ये थोडे-थोडे दुध घालून मिश्रण थोडे सैलसर करावे.

इडलीच्या मिश्रणाप्रमाणे हे मिश्रण तयार झाले पाहीजे. जास्त पातळ करू नये. आता हे मिश्रण पाच मिनिटासाठी झाकून ठेवावे. यानंतर (अगदी बारीक आचेवर) नॉनस्टीक पॅन वरती थोडेसे तुप लावून घ्यावे, व त्यावर पळीने थोडे-थोडेसे मिश्रण घालावे (फुलक्या एवढेच लहानसे पसरावे). एका बाजुने भाजून दुसया बाजुनेही सोनेरी सर भाजून घ्यावे. ही अगदी साधीसोपी एगलेस पॅन केकेची रेसिपी आहे.

टिप्स -

- बेकिंग सोडा आणि बेकिंग पावडर या दोघांचे गुणधर्म वेगवेगळे आहेत. त्यामुळे हे दोन्ही वापरले जाते. ● जर या मिश्रणामध्ये बेकिंग सोडा ऐवजी एक अडे पेटून घातले तर तो पॅनकेक ही चविष्ट लागते.

केसांच्या सुंदरतेसाठी आपण काय नाही करत . . र्था, तेलाचे मॉलिश आणि वेगवेगळे सौंदर्य प्रसाधने देखील वापरात आहात. परंतु काही आहार आपल्या केसांच्या सौंदर्याला आणि बळकटीला परत मिळवून देऊ शकतात. ते ही कुठल्याही प्रकारचा त्रास न घेता. जाणून घेऊया हे 5 आहार ज्यांचा सेवनाने आपल्या केसांच्या समस्यांचं निरसन होऊ शकतं.

पालक: पालक खाणं फायदेशीर असतं. आरोग्याबरोबरच हे आपल्या केसांच्या गळतीला ही थांबवत. यात मुबलक प्रमाणात आयरन (लोखंड) मुबलक आढळल्यामुळे केसांसाठी हे वरदान ठरतं.

गाजर : लाल गोड गाजर चवी बरोबरच आपल्याला चांगले आरोग्य आणि सौंदर्य देखील देतं. तसेच हे व्हिटॅमिन ए चे चांगले स्रोत आहे. त्याच बरोबर यामध्ये असलेले कॅरोटीन आपल्या केसांना आणि डोळ्यांना सुरक्षित आणि सुंदर ठेवतं. आपल्या केसांना

असलेले व्हिटॅमिन बी 6 आणि व्हिटॅमिन डी आपल्या केसांना नवे चैतन्य आणि चांगले आयुष्य देतं.

रताळे :

ह्याला गोड बटाटा देखील म्हणतात. यात व्हिटॅमिन ए मुबलक प्रमाणात आढळतं. जे आपल्या केसांना बळकट करून केसांची गळती थांबवतं. आपल्या मूळामध्ये आढळणारं तेल देखील सुरक्षित ठेवतं. जेणे करून आपल्या केसांना पोषण मिळतं.

बेदाणे : आपल्या केसांची वाढ होत नसल्यास काळजी करू नये. बेदाणे खाल्याने आपल्या केसांची जलद गतीने वाढ होते. यामध्ये आयरन (लोखंड) आणि मिनरल्स (खनिजे) मुबलक प्रमाणात असतात. जे आपल्या केसांना पोषण देतं.

हिरव्या भाज्यांमध्ये आपल्याकडे आकर्षित करणारं कारलं चवीला कडू जरी असले, तरी ही त्यापासून मिळणारे अनेक फायदे नक्की गोड आहेत. आपणास टाऊक आहे का कारल्याचे हे आरोग्यविषयक फायदे ? जर नाही तर मग नक्की जाणून घेऊया कारल्याचे फायदे ...

● कारल्यामध्ये फास्फोरस मुबलक प्रमाणात आढळतं. हे कफ, बद्धकोष्ठता आणि पचनासंबंधी समस्या दूर करतं. कारल्याचा सेवनाने अन्नाचे पचन व्यवस्थित होते. तसेच भूक सुद्धा मोकळेपणाने लागते. ● दम्याचा त्रास असल्यास कारलं खूपच फायदेशीर ठरतं. या आजारात कारल्याची भाजी काही ही मसाले ना वापरता

कडू कारल्याचे १४ गुणकारी फायदे वाचा आणि लगेच अमलात आणा

देखील भाजी बनवून खाल्याने फायदेशीर ठरतात.

● पोटात गॅस बनत असल्यास आणि अपचनामध्ये कारल्याच्या रस घेणे चांगलेच असते, जेणे करून आपल्यापासून हे आजार लांबच राहतं.

● कारल्याचा रस प्यायल्याने आपले यकृत

बळकट होतच, त्याचबरोबर यकृताचे सर्व त्रास बरे होतात. दररोज नियमाने हे घेतल्यास एका आठवड्यात चांगले परिणाम दिसून येतात. कावीळ मध्ये देखील हे फायदेशीर आहे.

● कारल्याची पाने किंवा फळाला पाण्यात उकळवून प्यायल्याने, रोग प्रतिकारक शक्ती वाढते, आणि कुठल्याही प्रकारचे संसर्ग झाल्यास बरे होतात.

● उलट्या, जुलाब,

किंवा कॉलरा झाला असल्यास कारल्याचा रसात काळमीठ टाकून प्यायलास लगेच आराम मिळतो. जलोदर झाला असल्यास देखील दोन चमचे कारल्याचा रस पाण्यामध्ये टाकून प्यायल्याने फायदा होतो.

● अर्धागवायूचा त्रास झाला असेल तरी ही कारलं खाणे खूप प्रभावी उपाय आहे. त्यात कच्च कारलं रुग्णासाठी फायदेशीर आहे.

● रक्त स्वच्छ करण्यासाठी देखील कारलं अमृता सारखे आहेत. मधुमेहाचा आजारासाठी देखील हे प्रभावी मानले आहे. मधुमेह असल्यास एक चतुर्थांश कप कारल्याचे रस, तेवढ्याच प्रमाणात गाजराचा रस पिणे शरीरासाठी फायदेशीर आहे.

● रक्ताळ मूळव्याध झाली असल्यास 1 चमचा कारल्याच्या रसात अर्धा चमचा साखर टाकून प्यायल्यास मूळव्याधीच्या त्रासात आराम मिळतो.

● संधिवात किंवा हातपायाची जळजळ होत असल्यास कारल्याच्या रस चोळणे फायदेशीर असतं.

● मूत्रपिंड (किडनी) च्या त्रासासाठी कारल्याचे उकळलेले पाणी आणि कारल्याचा रस दोन्हीही फायदेशीर असतात. ह्याचा सेवनाने मूत्रपिंड सक्रिय होऊन शरीरातील हानिकारक पदार्थांना शरीराच्या बाहेर काढते.

● हृदयाच्या विकारांसाठी कारलं हे रामबाणच आहे. हे हानिकारक चरबीला हृदयाचा रक्तवाहिन्यांमध्ये जमा होऊ देत नाही. यामुळे रक्त पुरवठा व्यवस्थित होतो आणि हृदयाचात होण्याची शक्यता नसते.

● लिंबाच्या रसाबरोबर कारल्याचे रसाला चेहऱ्यावर लावल्याने मुरुम बरे होतात, आणि त्वचेचे आजार होत नाही.

● कर्करोगाशी लढण्यासाठी कारल्याच्या रसाचे सेवन करणे फायदेशीर ठरते.

मशरूम खाण्याचे फायदे वाचाल, तर आवडत नसेल तरीही खाल

कुक्याची छत्री म्हणून ओळखले जाणारे मशरूम म्हणजे वनस्पतीवर वाढणारी नैसर्गिक खाण्यायोग्य बुरशीच असते. वनस्पती आणि प्राणी या दोन्हींचे काही गुणधर्म मशरूममध्ये असतात. वनस्पतीत न आढळणारं ‘ड’ जीवनसत्त्व त्यात असतं.

मशरूमस लो कॅलरी, लो सोडियम आणि फॅट फ्री असल्यामुळे त्यांच्या सेवनामुळे वजन आटोक्यात राहू शकतं, फळांप्रमाणे मशरूमस ग्लुटेन फ्री असतात. त्यात अ‍ॅन्टीऑक्सिडंट्स तर आहेतच, याशिवाय सेलेनियम, कॉपर यांसारखी खनिज आणि पोटॅशियमही आहे. मशरूमस हा ‘बी’ जीवनसत्त्वाचा एक चांगला स्रोत आहे. मशरूम पटकन शिजतात, सूप, पुलाव,

भाज्या यात त्यांचा उपयोग केला जातो. फक्त मशरूम खाण्यायोग्य आहेत की नाहीत, हे बघून घ्यावं लागतं.

कारण काही मशरूमस विषारी असतात. मुख्य म्हणजे ही फळभाजी पूर्णपणे सेंद्रीय आहे. रासायनिक

पदार्थांचा वापरच होत नाही, त्यामुळे ती भेसळ करून बनवता येत नाही. यात असणारे प्रोटीन हे प्राथमिक दर्जाचे आहेत, म्हणजे शरीरास जसे हवे तसे ते आहेत. मशरूमचा वापर ज्या देशात मोठ्या प्रमाणावर होतो, तेथे दरडोई वर्षाला ७० किलोपर्यंत त्याचा वापर होतो. भारतात हे प्रमाण केवळ अर्धा किलो इतके आहे. उच्चभ्रू लोकच याचा वापर करतात. उत्तरेप्रमाणेच तामिळनाडू, कर्नाटक या परिसरातही मशरूमचे उत्पादन घेतले जाते. लानसमारंभात या भाजीला मानाचे स्थान आहे. प्रोटीन शरीरात जाण्यासाठी मटन, मासे, दूध, सोयाबीन याचा वापर होतो मात्र शुन्य कोलेस्टेरॉल

असणारा एकमेव पदार्थ म्हणून मशरूमची ओळख आहे. मशरूम तयार करण्यासाठी लागणारा कच्चा माल म्हणजे शेतीत ज्याला टाकाऊ पदार्थ म्हणून ओळखले जाते अशी सोयाबीन व गव्हाची गुळी, शिवाय साखर कारखान्यात शिल्लक राहिलेला बर्गस (उसाचा रस काढून शिल्लक राहिलेला चोथा) याला सर्वाधिक महत्त्व आहे. २५ दिवसांत या कच्च्या मालाचे खत तयार केले जाते. त्यात कोंबडीची विष्ठा, जिस्म, डीओसी मिसळून त्यानंतर मशरूमचे उत्पादन मिळण्यासाठी ५० दिवसांचा कालावधी लागतो. पुढील १५ ते २० दिवस हे उत्पादन विक्रीस उपलब्ध होते. आपल्या देशात १९६८ साली आयसीएआर दिल्ली येथे हिमाचल प्रांतातील सोलन येथे मशरूमचे संशोधन करणारे केंद्र सुरू झाले.

किर्येक शतके आपण आपल्याकडे परंपरेने चालत आलेल्या अनेक घरगुती उपायांचा अवलंब करत आलो आहोत. पण जसजसा काळ बदलला, तसतसे हे उपाय देखील काहीसे बदलत गेले. आपल्या आसपासच्या वातावरणामध्ये सतत वाढती कमान असलेले प्रदूषण, आपली बदलती जीवनशैली यांच्यामुळे आपले आरोग्य, त्वचा आणि केस यांच्यावर दुष्परिणाम दिसून येऊ लागले आहेत. त्यामुळे आपल्या आरोग्याच्या बदलत्या गरजांनुसार आपण आपल्या केसांच्या, त्वचेच्या आरोग्याकरिता करत असलेल्या उपायांमध्येदेखील बदल करण्याची गरज आहे. यासाठी बाजारांमध्ये अनेक तऱ्हेची प्रोडक्ट्स उपलब्ध

आहेत. पण केवळ एका वस्तूने आपण आपली त्वचा, आणि केस यांची उत्तम काळजी घेऊ शकतो, ते म्हणजे नारळचे किंवा खोबरेल तेल. नारळाच्या वापराने त्वचेवर फ्री रेडीकल्सचे परिणाम नाहीसे होतात. खोबरेल तेलामध्ये अ‍ॅन्टीऑक्सिडंट्सचे प्रमाण जास्त आहे. यामुळे त्वचेतील घातक द्रव्ये बाहेर पडण्यास मदत होते. सर्व प्रकारच्या त्वचेसाठी नारळचे तेल गुणकारी आहे. याच्या नियमित वापराने त्वचेवरील

सुरकुत्या नाहीशा होण्यास मदत होते. नारळाच्या तेलाचे गुण आपणखी वाढविण्याकरिता त्यामध्ये कापूर घालून हे तेल चेहऱ्याला लावावे व दहा मिनिटे चेहऱ्यावर राहू द्यावे. या कापूरमिश्रित तेलाने त्वचेची निरनिराळी इन्फेक्शन्स दूर होण्यास मदत होते. हे मिश्रण बनवण्यासाठी शंबर ग्रॅम नारळाच्या तेलामध्ये एक कापूराची वडी मिसळवी. त्वचेवरील भाजल्याचे वण, त्वचेवरील भेगा, त्वचेवर आलेले काळे डाग हटविण्यासाठी कापूर मिश्रित तेल वापरावे.

गुगल क्रोम मराठीत कसं वापरायचं? जाणून घ्या सोपी पद्धत

जर तुम्ही गुगल क्रोम इंग्रजी व्यतिरिक्त मराठी व अन्य भाषांमध्ये देखील वापरता येतं. जाणून घ्या भाषा बदलण्याची सोपी गुगल क्रोम जगभरातील सर्वाधिक वापरल्या जाणाऱ्या वेब ब्राउजर पैकी एक आहे. लोक वेब ब्राउजिंगसाठी गुगल क्रोमला पसंती देतात कारण ह्याचा युजर इंटरफेस सोपा आहे. गुगल क्रोममध्ये अनेक असे फीचर्स आहेत जे उपयुक्त ठरतात. त्यात अनेक भाषांचा सपोर्ट देखील दिला जातो. गुगल क्रोम सुरुवातीपासून इंग्रजी भाषेत येतो पण ह्यात इतर भाषांचा सपोर्ट देखील

आहे. जर तुम्हाला इंग्रजी भाषेत ब्राऊजर वापरायचं नसेल तर तुम्ही क्रोम मराठीसह अन्य स्थानिक भाषेत वापरू शकता. गुगल क्रोम वर आपल्या आवडीची भाषा बदलणं खूप सोपं आहे. जर तुम्ही देखील इंग्रजी व्यतिरिक्त क्रोम इतर भाषेत वापरू इच्छित असाल तर हे आर्टिकल तुम्हाला उपयुक्त ठरेल. आज आम्ही तुम्हाला लॅपटॉप, कॅम्प्यूटर, अँड्रॉइड फोनमध्ये गुगल क्रोमची भाषा बदलण्याची सोपी पद्धत सांगणार आहोत.

पीसी वर क्रोम भाषा बदला

● गुगल क्रोमची भाषा बदलण्यासाठी तुम्हाला सर्वप्रथम आपल्या लॅपटॉप किंवा कॅम्प्यूटरमध्ये गुगल क्रोम ओपन करावं लागेल. ● त्यानंतर लेफ्ट कॉर्नरवरील तीन डॉट मेन्यू ऑप्शनवर क्लिक करा आणि मग सेटिंग्स वर जा. ● इथे तुम्हाला लेफ्ट कॉर्नरवर Labguages चा ऑप्शन दिसेल. ● आता Add Languages वर क्लिक करा. ● Add Languages मध्ये तुम्हाला मराठीचा ऑप्शन दिसेल. तिथे

क्लिक करून तुम्ही क्रोम मराठी व इतर भाषेत वापरू शकता.

● आता रिस्टार्टवर क्लिक करून गुगल क्रोम तुम्ही मराठी वापरू शकता.

एंड्रॉइड वर क्रोम भाषा बदला

● फोनवर गुगल क्रोमची भाषा बदलण्यासाठी सर्वप्रथम तुमच्या अँड्रॉइड

फोनमध्ये गुगल क्रोम ओपन करा.

● त्यानंतर टॉप-लेफ्ट कॉर्नरवरील तीन डॉट मेन्यूवर क्लिक करा.

● सेटिंग्समध्ये जाऊन Lanfguages वर जा.

● त्यानंतर गुगल क्रोम वर जाऊन मराठी भाषा निवडा.

● भाषा डाउनलोड झाल्यानंतर रिस्टार्टवर टॅप करा आणि मराठीत क्रोम वापरण्यास सुरुवात करा.

नोट: पुन्हा इंग्रजी भाषेत क्रोम वापरायचं असल्यास तुम्ही वरील प्रोसेस पुन्हा फॉलो करू शकता.

आंधोळीच्या पाण्यात चिमुटभर मीठ मिसळण्याचे ४ आरोग्यदायी फायदे

बदलत्या वातावरणाचा परिणाम मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

मीठ पाण्याने आंधोल करण्याचे फायदे -

जसा थेट आरोग्यावर होतो तसाच तो त्वचेवरही होतो. ऋतुमानामध्ये बदल झाल्यानंतर त्वचाविकार जडण्याची शक्यता असते. त्वचाविकार हे शकते.

काही काळापुरते वाढत असतात. अशावेळेस सुरुवातीच्या टप्प्यामध्ये अनेकदा लोकं आजाराकडे लक्ष देत नाही. जसाजसा त्रास वाढतो तसा त्रास अधिक गंभीर होऊ शकतो. म्हणूनच वेळीच या समस्येला रोखण्यासाठी पाण्यामध्ये चिमुटभर मीठ मिसळा.

● रक्तीन इन्फेक्शनचा धोका टाळण्यासाठी आंधोळीच्या पाण्यात मीठ मिसळणं फायदेशीर आहे. या पाण्याच्या आंधोळीमुळे खाज येण्याच्या समस्यांपासून सुटका मिळू शकते.

● त्वचेला तजेलदार ठेवण्याची क्षमता मीठाच्या पाण्याने पाण्यामध्ये आहे. कारण मीठ जंतुनाशक म्हणूनही काम करते.

● सांधेदुखीचा त्रास असणाऱ्या व्यक्तींना मीठाच्या पाण्याने आंधोल करणं अधिक फायदेशीर आहे.

● कंठरेच्या दुखण्यावरही मीठाचे पाणी फायदेशीर आहे. मीठ आणि पाणी हे मिश्रण जसे जंतुनाशक असते तसेच

वसई-विरारमध्ये ८० हजार दुबार मतदार?

■ **बातमी /लेख, प्रीती दिपक नाईक**

वसई-विरार महानगरपालिकेने प्रसिद्ध केलेल्या मतदार याद्यांमध्ये ५२ हजार दुबार मतदार असल्याचे समोर आले. त्यामुळे पालिकेने अशा मतदारांकडून मतदान कुठे करणार ? याबाबतचे हमीपत्र लिहून घेण्यास सुरुवात केली आहे. मात्र दुबार मतदारांची ही संख्या मोठी असून ती ८० हजारांच्या घरात असल्याचा दावा बहुजन विकास आघाडीने केला आहे. यासह एका प्रभागातील मतदारांची नावे दुसऱ्या प्रभागात टाकण्यात आली आहेत. त्यामुळे या सर्वांची नावे पूर्ववत करावी आणि दुबार मतदार वगळावे अशी मागणी सुद्धा त्यांनी केली आहे.

वसई – विरार महानगरपालिकेच्या आगामी निवडणुकीसाठी प्रभाग रचना पार पडली. महापालिका क्षेत्रात २९ प्रभाग असून चार स्तरीय प्रभाग रचनेनुसार चार सदस्य निवडून घावयाचे आहेत. प्रभाग रचना पार पडल्यानंतर आरक्षण सोडत प्रक्रिया पालिकेने पूर्ण केली.त्यानंतर मतदार याद्या प्रसिद्ध करण्यात आल्या होत्या. यासाठी बुधवारपर्यंतची मुदत हरकती आणि सूचना नोंदविण्यासाठी देण्यात आली होती. १ जुलै २०२५ पर्यंतच्या मुहीत धरलेल्या विधायकसभा मतदार यादीनुसार पालिका हद्दीत ११ लाख २७ हजार ६४० मतदारांची नोंद आहे. यामध्ये ५२ हजार ३७८ मतदारांची नावे ही दुबार असल्याची माहिती निवडणूक आयोगाकडून मिळाली होती. त्यानंतर पालिकेने दुबार असलेल्या मतदारांकडून मतदान कुठे करणार ? याबाबतचे हमीपत्र लिहून घेणार असल्याचे सांगत प्रक्रिया सुरु केली आहे. मात्र दुसरीकडे हरकती आणि सूचना नोंदविण्याच्या शेवटच्या दिवशी बहुजन विकास आघाडीने महापालिका हद्दीत ८० हजार दुबार मतदार असल्याचा दावा केला आहे. तसेच एका प्रभागातील मतदारांची नावे दुसऱ्या प्रभागात टाकण्यात आल्याचे देखील त्यांना निदर्शनास आले आहे. यासह अनेक मतदारांची नावे सारखीच आहेत, फोटो एका मतदाराचा दुसऱ्या

मतदाराला एक सारखाच देण्यात आला आहे तर काही ठिकाणी फोटोच नसल्याचे देखील आढळून आल्याचा दावा बविआने केला असून याबाबत त्यांनी महापालिकेला लेखी निवेदन दिले आहे. तसेच या दुबार मतदारांची नावे वगळण्याची मागणी केली आहे.

■ **शोध मोहीम सुरू** : वसई-विरार महापालिका हद्दीत मतदारांपैकी ५२ हजार दुबार मतदारांची नावे आयोगाने दिली होती. तसेच आता बविआने देखील ८० हजार मतदार दुबार असल्याचा दावा केला आहे. यासाठी आता नऊ प्रभागात नऊ पथके नेमण्यात आली आहेत. त्यांच्यामार्फत ५२ हजारांहून अधिक असलेल्या दुबार मतदारांची पडताळणी करण्यात येणार आहे. त्यानंतर त्यांच्याकडून हमीपत्र लिहून घेतली जाणार आहेत. दुबार मतदारांबाबत आयोगाने जो कार्यक्रम ठरवून दिला आहे त्यानुसार आमचे कामकाज सुरु असल्याचे पालिका उपायुक्त स्वाती देशपांडे यांनी सांगितले.

■ **मतदार याद्यांवर ८ हजार हरकती – सूचना**

वसई-विरार महानगरपालिकेने मतदार याद्या प्रसिद्ध केल्यानंतर ३ डिसेंबर पर्यंत हरकती आणि सूचना नोंदविण्याची मुदत दिली होती. मंगळवार सायंकाळी उशिरापर्यंत नोंदविण्यात ८ हजार ४१६ हरकती आणि सूचना मतदार याद्यांवर नोंदविण्यात आल्या होत्या. बुधवारी सुद्धा हरकती स्वीकारण्यात आल्या आहेत.

वसई-विरारमध्ये ४ माजी नगरसेवक भाजपच्या गळाला

वसई-विरारमधील बहुजन विकास आघाडीला भाजपने आणखी एक धक्का दिला आहे. बविआचे एकापोटाच एक पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांचा भाजपमध्ये प्रवेश होत असतानाच बुधवारी चार माजी नगरसेवकांसह काही कार्यकर्त्यांनी भाजप प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांच्या उपस्थितीत भाजपमध्ये प्रवेश केला आहे. वसई-विरारच्या आगामी महापालिका निवडणुकीच्या पारवभूमीवर सध्या राजकीय वातावरण चांगलेच तापले आहे. लोकसभा आणि विधानसभा निवडणुकीत मिळालेल्या यशानंतर भाजपने वसई – विरारमध्ये आपले पाय रोवण्यास सुरुवात केली असून महापालिका निवडणुकीवर लक्ष केंद्रित केले आहे. यासाठी महापालिकेवर सलग दोन ठसं सत्ता गाजविलेल्या बहुजन विकास आघाडीला फोडण्याचे प्रयत्न सुरु आहेत. आधी बविआ नेते नितीन ठाकूर, माजी नगरसेवक दिनेश भानुशाली, माजी नगरसेवक महेश पाटील, प्रदीप पवार यासह प्रमुख पदाधिकाऱ्यांचा भाजपने आल्याकडे खेचल्यानंतर आणखीन चार माजी नगरसेवकांनी बुधवारी भाजपमध्ये पक्ष प्रवेश केला आहे.

बविआ माजी सभापती माया चौधरी, माजी नगरसेवक राजेश ढगे, सुभगा दिवेकर, ज्योती राऊत तसेच परिवहन सभापती कल्पक पाटील यांच्यासह शेकडो कार्यकर्त्यांनी बुधवारी मुंबई येथील भाजपा कार्यालयात भाजपचे प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांच्या हस्ते पक्ष प्रवेश केला आहे. यावेळी नालासोपारा आमदार राजन नाईक, भाजपा जिल्हाध्यक्ष प्रज्ञा पाटील, माजी जिल्हाध्यक्ष महेंद्र पाटील, मनोज बारोट उपस्थित होते.

महाराष्ट्र सरकारचा मोठा निर्णय

ऐतिहासिक करारामुळे नर्सिंग विद्यार्थ्यांसाठी जर्मनीचे दरवाजे खुले

■ **मुंबई। प्रतिनिधी,**

राज्याच्या वैद्यकीय शिक्षण राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ आणि बाडेन-वुटेमबर्ग राज्याचे मंत्री मॅनफ्रेड लुखा यांनी सद्भाद्री अतिथीगृह मुंबई येथे आज (दि.५) संयुक्त जाहीरनाम्यावर स्वाक्षरी केली. यावेळी महाराष्ट्र आणि जर्मनीतील बाडेन-वुटेमबर्ग राज्यादरम्यान नर्सिंग क्षेत्रातील सहकार्य दृढ करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण संयुक्त करार करण्यात आला. यामुळे महाराष्ट्रातील नर्सिंग विद्यार्थ्यांनी जर्मनीत प्रशिक्षण घेऊन करिअरची सुवर्णसंधी उपलब्ध झाली असल्याचे वैद्यकीय शिक्षण राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ यांनी सांगितले.

राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ म्हणाल्या, "या करारानुसार भाषा प्रशिक्षण, प्रगत कौशल्य विकास, प्रमाणपत्र मान्यतेची

प्रक्रिया सुलभ करणे, तसेच जर्मनीत नेकरी स्वीकारणा या नर्ससंस्था सन्मान व संरक्षणासाठी विशेष उपक्रम राबविण्यात येणार आहेत. उच्च दर्जाच्या आरोग्यसेवेच्या दृष्टीने प्रशिक्षित नर्सिंग मनुष्यबळाची निर्मिती हा या कराराचा केंद्रबिंदू असणार आहे. दोन्ही राज्यांतील नर्सिंग शिक्षण संस्था, विद्यापीठे व प्रशिक्षण केंद्रांदरम्यान विद्यार्थींझ प्राध्यापक आदानप्रदान, संयुक्त प्रशिक्षण, अभ्यासदौरे आणि संशोधन उपक्रम राबवून शिक्षणाची गुणवत्ता आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याचा उद्देश आहे."

याबाबत मंत्री मॅनफ्रेड लुखा यांनी सांगितले, "दोन्ही राज्यादरम्यान नर्सिंग व आरोग्यसेवा क्षेत्रातील सहकार्य वाढवण्यासाठी आराखडा तयार करण्यात येत आहे. कौशल्यधारित आरोग्यसेवेचा

विस्तार करणे, संशोधनाला चालना देणे तसेच परदेशी रोजगार संधी उपलब्ध करणे यावर विशेष भर दिला जाणार आहे. या सहकार्यामुळे तरुणांना विदेशात रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होऊन आरोग्य क्षेत्रातील मनुष्यबळ अधिक प्रशिक्षित व सक्षम होईल."

बाडेन-वुटेमबर्ग राज्याच्या प्रतिनिधी मंडळाने ३० नोव्हेंबर ते ६ डिसेंबर २०२५ या कालावधीत महाराष्ट्र राज्याचा दौरा केला होता. नर्सिंग क्षेत्रातील सहकार्य वाढवणे, प्रशिक्षणाच्या संधी उपलब्ध करून देणे व कौशल्य विकासासाठी नवीन मार्ग उभारणे हा या भेटीचा प्रमुख उद्देश होता. या उपक्रमामुळे महाराष्ट्र व बाडेन-वुटेमबर्ग राज्यांमधील आरोग्यसेवा व नर्सिंग क्षेत्रातील आंतरराष्ट्रीय भागीदारी अधिक बळकट होणार आहे.

नोटर्रीसाठी दिलासादायक निर्णय

राज्यातील सर्व उपकोषागारांत नोटर्री मुद्रांक तिकिटे उपलब्ध

■ **नवी मुंबई। प्रतिनिधी,**

महाराष्ट्रातील नोटर्रीसाठी महत्त्वाचा निर्णय राज्य सरकारने जाहीर केला असून, आता नोटर्री मुद्रांक तिकिटे राज्यातील प्रत्येक उपकोषागारात उपलब्ध होणार आहेत. लेखा व कोषागारे संचालनालयाच्या कोकण विभागाकडून बुधवारी यासंदर्भातील आदेश जारी करण्यात आले. या निर्णयामुळे आतापर्यंत केवळ मुंबईतील मुख्य मुद्रांक पुरवठा कार्यालयातून तिकिटे घेण्यासाठी करावी लागणारी पळापळ अखेर संपणार आहे. ग्रामीण भागातील आणि उपनगरातील नोटर्रींना या तिकिटांसाठी प्रवास व वेळेचा मोठा खर्च सहन करावा लागत होता. महाराष्ट्र व गोवा नोटर्री असोसिएशनच्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्यानंतर हा निर्णय संभवला आहे. संघटनेचे राज्याध्यक्ष सय्यद सिकंदर अली यांच्या मार्गदर्शनाखाली रायगड जिल्हाध्यक्ष अॅड. नागेश हिरवे आणि सहकाऱ्यांनी संबंधित विभागाशी सतत पाठपुरावा केला होता. याबाबत माहिती देताना असोसिएशनचे प्रवक्ते आणि कोकण विभागाध्यक्ष अॅड. समीत राऊत म्हणाले, नोटर्री स्टॅम्प मिळवण्यासाठी अनेकांना मुंबईपर्यंत जावे लागत होते. उपकोषागारांमधून ही सुविधा सुरू झाल्याने हजारो नोटर्रींचा वेळ व खर्च वाचणार आहे.

पालिकेला खर्चाची चिंता

प्रधानमंत्री आवास योजनेप्रमाणेच महापालिका स्वतः बायोर्गॅस प्रकल्प उभारणार आहे. त्यानुसार यासाठी येणाऱ्या खर्चाचा प्रस्ताव तयार करण्याचे काम सुरू करण्यात आले असून खासगी ठेकेदाराच्या माध्यमातून हा प्रकल्प उभारला जाणार आहे. परंतु त्यासाठी येणाऱ्या खर्चाची तरतूद कशी केली जाणार, हे पाहणे आता महत्त्वाचे ठरणार आहे. पीपीपी तत्त्वावर हा प्रकल्प उभारून त्यापोटी ठेकेदाराला येथील जागा १ रुपये प्रतिवॉरस मीटर दराने उपलब्ध करून दिली जाणार होती. संबंधित ठेकेदाराला २५ वर्षे कालावधीसाठी हा प्रकल्प चालविण्यासाठी देण्याचेही निश्चित झाले होते.मात्र वारंवार मुलतबाद दिल्यानंतरही प्रतिसाद मिळत नसल्याने महापालिकेने पुन्हा नवा पर्याय पुढे आणला आहे.

बायोर्गॅस प्रकल्प आता पालिकाच उभारणार... पीपीपीला प्रतिसाद न मिळाल्याने ठेकेदाराचा पर्याय

■ **ठाणे। प्रतिनिधी,**

ठाणे महापालिकेच्या माध्यमातून ओल्या कचऱ्यापासून बायोर्गॅस प्रकल्प उभारण्यात येणार आहे. त्या संदर्भातील महत्त्वाचा प्रस्ताव प्रशासकीय महासभेत मंजूर झाला होता. त्यानंतर हा प्रकल्प पीपीपी तत्त्वावर उभारण्याचे निश्चित करण्यात आले होते. परंतु त्याला प्रतिसाद न मिळाल्याने महापालिकेने आता खासगी ठेकेदार नेमून हा प्रकल्प राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. यासाठी येणारा खर्चही महापालिका उचलणार असल्याची माहिती महापालिकेतील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी दिली.

भिर्वंडी-आतकोली येथे १५ एकर जागेत ५०० टन प्रतिदिन क्षमतेचा हा प्रकल्प उभारण्यात येणार असल्याची माहिती महापालिकेच्या धनकचरा विभागाने दिली. पीपीपी तत्त्वावर हा प्रकल्प उभारून २० वर्षांसाठी तो कार्यान्वित करण्याचे निश्चित केले होते. महापालिकेने केलेल्या सर्वेक्षणात शहरात दरडोई सुमारे ५०० ग्रॅम कचऱ्याची

निर्मिती होत असल्याचे दिसून आले. त्यानुसार महापालिका हद्दीत रोज सुमारे १२०० मेट्रिक टन कचऱ्याची निर्मिती होत असून त्यात साधारण ५० टक्के ओल्या कचऱ्याचा समावेश आहे. सद्यस्थितीत ओल्या कचऱ्यापासून खत निर्मितीसाठी विकेंद्रीत पद्धतीने महापालिका हद्दीत प्रत्येकी ५ टन क्षमतेचे विविध तंत्रज्ञानावर आधारित १६ प्रकल्प कार्यान्वित आहेत. त्याद्वारे सुमारे ८० मेट्रिक टन ओल्या कचऱ्याचे व्यवस्थापन केले जात आहे. तसेच गाकमुख

परिसरात ११४ टन क्षमतेचे विकेंद्रीत पद्धतीने ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी 'सोलरइज्ड मॅकेनिकल कंपोस्टिंग प्रकल्प' व 'मोबाइल कंपोस्टिंग व्हॅन' प्रस्तावित आहेत.

■ **तब्बल ५०० टन प्रतिदिन क्षमतेचा बायोर्गॅस**

भविष्यात वाढती लोकसंख्या विचारात घेता कचऱ्याच्या प्रमाणाही वाढ होणार आहे. त्यानुसार निर्माण होणाऱ्या कचऱ्यावर प्रक्रिया करणे गरजेचे असल्याने महापालिकेने ओल्या कचऱ्यापासून बायोर्गॅस निर्मिती प्रकल्प उभारण्याचे निश्चित केले आहे. सध्या ठाणे महापालिकेच्या माध्यमातून शहरात निर्माण होणारा कचरा हा भिर्वंडी येथील आतकोली येथील ३२ हेक्टर जागेत टाकला जात आहे. त्याठिकाणी आता १५ एकर जमिनीवर तब्बल ५०० टन प्रतिदिन क्षमतेचा बायोर्गॅस प्रकल्प उभारण्यात येणार आहे. या संदर्भातील प्रस्ताव जून महिन्यात झालेल्या प्रशासकीय महासभेत मंजूर करण्यात आला होता.

कॉलेजात प्रवेश घेतला, पैसे भरले पण परीक्षेच्या दिवशी समोर आलं धक्कादायक सत्य

■ **मुंबई। प्रतिनिधी,**

कॉलेजच्या चुकीच्या कारभारामुळे १३३ विद्यार्थ्यांना परीक्षेला मुकावे लागलं आहे. हा प्रकार संभाजीनगरमधील श्री साई इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंटमध्ये घडलाय. हे विद्यार्थी कॉलेजमध्ये हॉल तिकीट घेण्यासाठी पोहोचले. मात्र त्यांना कुणीही दाद दिली नाही. त्यामुळे अखेर या विद्यार्थ्यांनी पोलीस स्टेशनची पायरी गाठली आहे. एमसीएच्या प्रथम वर्षात शिकणारे विद्यार्थी परीक्षेला मुकलेले. यामध्ये या विद्यार्थ्यांची कोणतीही चूक नाही. ज्या कॉलेजमध्ये हे शिकत होते त्या कॉलेजचा हा हलगर्जीपणा आहे. कॉलेजने विद्यार्थ्यांकडून पैसे घेतले मात्र विद्यार्थीघात ते भरलेच नाही. विद्यार्थीघात सल्लाना नव्हती

अहवालात काय आहे?

- ▶ साई कॉलेजला मान्यताप्राप्त प्रचार्य उपलब्ध नाही
- ▶ एमसीए अभ्यासक्रमासाठी लागणाऱ्या संगणकांची संख्या उपलब्धता नाही
- ▶ कॉलेजने एमसीए विषयाकरीता पुस्तके प्रत्यक्षात खरेदी केलेली नाही
- ▶ संस्था, कुलसचिव यांच्या संयुक्त यांच्या संयुक्त यासलेली मुदत ठेवीबाबत कार्यवाही केलेली नाही
- ▶ शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाकरीता १० लाख रुपयांची तरतूद केलेले प्रमाणपत्र उपलब्ध नाही
- ▶ १५ वर्षांपासून एमबीए हा अभ्यासक्रम चालू असून अद्यापपर्यंत नॅक कॉलेजने केलेली नाही

रमाबाई इमारत दुर्घटनेप्रकरण

वसई-विरार पालिकेचे सहाय्यक आयुक्तांना अटक

■ **वसई। प्रतिनिधी,**

विरार पूवेतील नारंगी विजय नगर येथील रमाबाई इमारत दुर्घटनेप्रकरणी महत्त्वाची कारवाई करण्यात आली आहे. तीन महिन्यांपूर्वी कोसळलेल्या इमारतीत १७ जणांचा मृत्यू, तर ९ जण गंभीर जखमी झाले होते. या प्रकरणी मीरा-भाईंदर वसई-विरार पोलीस आयुक्तालयाच्या गुन्हे शाखा ३ ने मोठी कारवाई करत वसई-विरार महानगरपालिकेचे वादग्रस्त सहाय्यक आयुक्त गिल्सन गोन्साल्विस यांच्यासह सात जणांना अटक केली आहे. तपासात बांधकामातील अनियमिततेसोबतच संबंधित अधिकाऱ्यांच्या निष्काळजीपणाचाही उल्लेख समोर आल्याने ही कारवाई करण्यात आली आहे. याशिवाय, गोन्साल्विस यांनी शहरात अनेक अनधिकृत बांधकामांना संरक्षण दिले होते, असे सांगितले जात आहे. ३१ जानेवारी रोजी ते सेवानिवृत्त होणार होते. मात्र, त्यांच्या काही आठवडे आधीच त्यांना पोलिसांकडून अटक झाल्याने पालिका वतुर्ज्यात एकच खळबळ उडाली आहे. या कारवाईनंतर स्थानिकांनी दिलासा व्यक्त केला असून पीडित कुटुंबांना न्याय मिळण्याची आशा निर्माण झाली आहे. तपास सुरू असून आणखी काही जणांना अटक होण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे.

जालन्यातून आणखी एक घटनादायक वृत्त समोर...

तिथं शेतात गांजा लावल्याच्या घटनेची चर्चा असतानाच जालन्यातून आणखी एक धक्कादायक बाब समोर आली. बदनापूर तालुक्यातील गेवराई बाजार येथून जालना शहराकडे कऱ्हालीसाठी गोवंशीची अवैध वाहतूक होत असल्याची माहिती काही गोरक्षकांना मिळाली होती. या माहितीच्या आधारे हे वाहन पकडून पोलिसांना माहिती देऊन ताब्यात घेण्यात आलं आहे. यात सात गोवंश आणि एक गाय आढळून आली आहे. या प्रकरणात चंदनझिरा पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. गोवंश जालना शहरात कऱ्हालीसाठी आणला जात असल्याची माहिती मिळाल्यानंतर त्यांनी पिकअपचा पाठलाग करून उडवून अडविले. गोरक्षकांनी वाहनचालकास जनावरांविषयी चौकशी केली असता त्याने उडवाउडवीची उत्तर दिली. चंदनझिरा पोलिसांनी वाहन ताब्यात घेऊन कायदेशीर प्रक्रिया सुरू केली असून गोवंशांच्या सुरक्षिततेची व्यवस्था करण्यात येऊन हा गोवंश शहरातील गोशालेत सोडण्यात येणार आहे. अवैधरीत्या जनावरांची वाहतूक करत असताना आटवडाभरातील ही तिसरी कारवाई आहे, असे सांगितले. सततच्या कारवायांमुळे परिसरात गोवंश तस्करीचा प्रश्न पुन्हा गंभीररित्या डोकं वर काढताना दिसत आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय – गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहील, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षेच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी – ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com